

قلعه گبری

معرفی
قلعه گبری در فاصله حدود ۵۰ کیلومتری جنوب غربی تهران قرار دارد و سال ۱۳۷۶ به عنوان یکی از آثار ملی ایران به ثبت رسید.

نشانی
شهر ری، محله علائین، خیابان شهید باهنر، پایین تراز میدان گاز

جاذبه‌های اطراف
آتشکده بهرام، بقعه جوانمرد قصاب، آرامگاه ابن بابویه

چطور برویم: در جاده تهران - گرمسار، ۶۵ کیلومتر بعد از شهر گرمسار در باجه نمک نمایان می‌شود و از آنجا با فاصله چند دقیقه‌ای به کاروانسرای قصر بهرام می‌رسید.

آخرین خانه مرداوچ

از جمله بناهای قدیمی است که قدمت آن به بیش از ۲ هزار سال می‌رسد و حدود ۳ هزار مترمربع مساحت دارد. این قلعه تاریخی در زمان‌های گذشته در مسیر عبور کاروانیان قرار داشته و مردم برای سفر به شیراز و اصفهان و شهرهای دیگر از کنار آن عبور می‌کردند. قلعه گبری ابتدا برای حفظ مردم از حمله دشمنان ساخته شد و بعدها به عنوان مقر تمرین‌های نظامی سربازان ساسانی مورد استفاده قرار گرفت. این قلعه خشتی شبیه به دژی سنگی بوده که به مرور زمان، بر اثر بردت، بارش باران و وزش باد، فرسایش یافته و تنها بخشی از آن باقی مانده که شامل یک چهار دیواری کامل با ۲ برج دیده‌بانی است. داخل این برج‌ها، پنجره‌هایی در ۳ طبقه قرار دارند که برای نظارت و شناسایی دشمنان به کار می‌رفتند. همچنین با حضور در اینجا اتاق‌هایی را می‌بینید با ارتفاع کمتر و دیوارهایی با ضخامت بیشتر که در زمان‌های مختلف برای اهداف متفاوتی مورد استفاده قرار می‌گرفتند. مرداوچ، بنیانگذار سلسله آل زیار نیز در اینجا دفن شده است.

قلعه‌های در حصار تاریخ

پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، از قلعه گبری به عنوان کارخانه باروت‌سازی استفاده می‌شد و پس از درگذشت صاحب آن، این قلعه در اختیار آستان حرم عبدالعظیم (ع) قرار گرفت. بنای قلعه گبری، دیوارهای است ناهموار، ولی زیبا که رهگذران را به سوی خود جلب می‌کند. در ورودی قلعه گبری یک در کوتاه وجود دارد که جنس آن از آهن است و نگهبان قلعه اجازه ورود به آن را نمی‌دهد؛ البته اطراف قلعه با نورپردازی‌های زیبا مزین شده که علاقه‌مندان می‌توانند به این مکان تاریخی سر بزنند و از تماشای قلعه لذت ببرند. همچنین در گوشه و کنار قلعه گبری، سنگ‌قبرهای قدیمی دیده می‌شود که هنگام اجرای طرح توسعه و بهسازی گورستان‌های قدیمی شهر ری به این مکان منتقل شده‌اند. روی سنگ برخی از آنها هم نام‌هایی همچون فرمانفرما، مستوفی و... دیده می‌شود. برخی سنگ‌ها قدمتی بیش‌تر از ۱۰۰ سال دارند. همچنین آتشکده بهرام، بقعه جوانمرد قصاب و آرامگاه ابن بابویه از دیگر جاذبه‌های قلعه است.

قلعه‌های تاریخی اطراف پایتخت برای محافظت از شهر ساخته شده بودند

گردش میان حصارها

گرفته‌اند با در اثر حوادث طبیعی و غیرطبیعی، دستخوش تغییرات زیادی شده و بارها مورد مرمت قرار گرفته‌اند، اما همچنان استوار ایستاده‌اند و امروز مقصدی برای گردشگران هستند؛ درست مثل همین چند قلعه‌ای که در ادامه معرفی کرده‌ایم که گشت و گذار در آنها حکایت یک تیر و چند نشان است.

✓ **سعیده مرادی** قلعه‌ها در گذشته بناهای مستحکمی بودند که بیشتر برای سکونت حاکمان و جلوگیری از هجوم دشمنان، دور تا دور شهرهای مهم ساخته می‌شدند؛ قلعه‌هایی که اغلب بر فراز تپه‌ها یا صخره‌ها قرار داشتند. این مکان‌ها با اینکه در طول تاریخ مورد تعرض و هجوم دشمنان زیادی قرار

قلعه گلخندان

معرفی
قلعه گلخندان که به دژ ساسانی هفت دختر نیز معروف است، قدمتش به دوره ساسانیان می‌رسد و سال ۱۳۷۹ به ثبت ملی رسیده است.

نشانی
بزرگراه شهید بابایی، آزادراه تهران - پردیس، ۴ کیلومتری جنوب جاده تهران - بومهن

قدمت
دوره ساسانیان

امکانات
رستوران، مسجد، اقامتگاه

جاذبه‌های اطراف
روستای گلخندان، امامزاده قاسم و قبرستان تاریخی

چطور برویم: از بزرگراه شهید بابایی شش‌سوق وارد جاده دماوند شوید. نرسیده به بومهن مسیرتان را به سمت بزرگراه کنارگذر جنوبی بومهن تغییر دهید تا به قلعه گلخندان برسید.

دور تادور قلعه گلخندان حصار بزرگی از جنس قلوه‌سنگ‌های درشت کشیده شده و در چهار گوشه آن هم ۴ برج توپر برای استحکام بیشتر دژ وجود دارد. ساختمان کلی قلعه تقریباً از بین رفته است اما هنوز هم دیوارهای اطراف آن پابرجاست. بر اساس اسناد، داخل دژ اتاق‌ها، تالارها و انبارهایی وجود داشت و در گوشه‌ای از آن یک تونل با شیب زیاد دیده می‌شد که سطح دژ را به دره غربی متصل می‌کرد. در محوطه دژ هم انواع سفال‌های دوره ساسانیان موجود است. بالا رفتن از تپه و رسیدن به قلعه نیاز به آمادگی جسمانی دارد و باید از کفش مناسب پیاده‌روی استفاده کنید.

یادگاری‌های ساسانیان در گلخندان

قلعه امامه (مازیان)

معرفی
قلعه امامه بیش از هزار سال عمر دارد و در ارتفاعات مشرف به دره‌ای معروف به «باغ تنگه» واقع شده است.

نشانی
لوسان، رودبار قصران، روستای امامه

قدمت
دوره سلجوقیان

امکانات
هتل، ویلا و سرویس بهداشتی

جاذبه‌های اطراف
چشمه امییشه، کتیبه تاریخی میرهمزه، امامزاده شاه حسین و باغ تنگه، آبشار کفترو

چطور برویم: وارد جاده لشگرک شوید تا به فشم برسید. بعد از طی ۳ کیلومتر به سه راهی اوشان می‌رسید. تابلوی روستای امامه در سمت راست شما را به قلعه می‌رساند.

اتراق در نزدیکی قلعه

طبق شواهد این قلعه در زمان حیات شامل ۲ بخش شاه‌نشین و حاکم‌نشین بوده که بخش شمالی یا همان بخش عامه‌نشین همان بخشی است که امروزه می‌توان در آن بقایای چندین اتاق، ۳ برج و بارو و حصار دفاعی و یک غار و قنات و آب‌انبار را مشاهده کرد. در بخش حاکم‌نشین نیز اکنون تنها یک برج وجود دارد. مسیر منتهی به قلعه پیچ در پیچ و کوهستانی بوده، بنابراین لازم است که با وسیله نقلیه مناسب به این محدوده بروید. قلعه ماز یار سال ۱۳۸۰ به ثبت ملی رسید.

قلعه ارژنگ طالقان

معرفی
قلعه ارژنگ، قلعه‌ای تاریخی بر فراز کوه ارژنگ است. این قلعه سال ۱۳۸۱ در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید و بسیار تماشایی است.

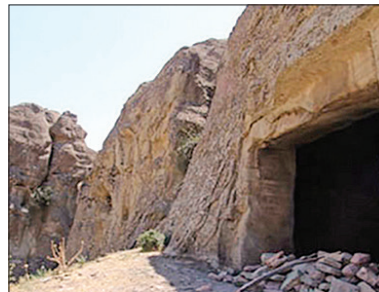
نشانی
۳۰ کیلومتری تهران، شهرستان طالقان، روستای میناوند

قدمت
دوره اسماعیلیان

امکانات
فروشگاه مواد غذایی، مسجد

جاذبه‌های اطراف
دریاچه سد طالقان، روستای میناوند، روستای فشنک

چطور برویم: از آزادراه تهران - کرج وارد جاده شهرک خور شوید. بعد از گذر از روستای باریکان طالقان به جاده‌ای خاکی خواهید رسید که شما را به قلعه ارژنگ می‌رساند.

تماشای البرز در کنار قلعه ارژنگ

قلعه ارژنگ که پیش‌تر با نام‌های دل جنگ و قلدوش شناخته می‌شد، به دست امیر کیامحمد بزرگ امید، از سران اسماعیلی ساخته شد. در این قلعه ۲ اتاق تو در تو و راهروهای زیرزمینی وجود دارد که برخی از آنها توسط تونل‌هایی به هم متصل شده‌اند. از بنای قلعه نیز جز دیوارهایی نیمه‌مخروب اثری به جای مانده است. دسترسی به قلعه ارژنگ از روستا مستلزم ۲ تا ۳ ساعت کوهپیمایی است و از بالای قلعه، نمایی از دریاچه سد طالقان دیده می‌شود.

قلعه ایرج

معرفی
قلعه ایرج که با نام اسپید دژ نیز شناخته می‌شود، از بزرگ‌ترین قلعه‌های خشتی ایران و جهان مربوط به دوره ساسانیان است و سال ۱۳۸۲، در فهرست آثار ملی ایران به ثبت رسید.

نشانی
ورامین، شمال کمربندی ورامین به سمت پیشوا، مجاور روستای عسگرآباد عباسی

قدمت
دوره ساسانیان

امکانات
رستوران، هتل، سرویس بهداشتی

جاذبه‌های اطراف
برج علاءالدوله

چطور برویم: وارد جاده تهران - ورامین شوید. بعد از حدود ۱۲ کیلومتر در کمربندی جنوبی فرج‌چک برانید. به مسیر ادامه دهید تا به قلعه ایرج برسید.

سیاحت در قلعه بزرگ

طرح کلی قلعه ایرج، پایگاه‌های نظامی دوره ساسانی را به نمایش می‌گذارد. این بنای بزرگ در گذشته ۱۲ برج داشت اما حالا تنها ۲ برج از آن باقی مانده است که با راهروهایی عریض به هم متصل شده‌اند. قلعه ایرج ۴ دروازه در ضلع‌های شمال، جنوب، شرق و غرب دارد که اکنون تنها ۲ دروازه شمال و جنوب برای عبور و مرور باز هستند. همچنین در این قلعه یک رشته قنات جریان دارد. جای دارد هنگام بازدید از اینجا هم یادگاری بنویسید.

• نشانی: شهرستان لوسان، انتهای خیابان معلم

معرفی: قدمت محوطه این تپه باستانی به هزاره پنجم قبل از میلاد می‌رسد و تا دوران اسلامی نیز رونق داشت. در سطح آن محل حفاری‌های فراوانی به چشم می‌آید که متعلق به سال‌ها قبل است. اگر خوش شانس باشید در بدنه گودال‌های حفر شده بقایای معماری، خاکستر و انبوهی از سفال‌های دوران مختلف را می‌توانید ببینید. اگر می‌خواهید در حالی که نسیم خنکی سر و صورت‌تان را نوازش می‌کند، چشم‌اندازی زیبا از رودخانه جاجرود، دره افجه و باغ‌های لوسان پیش‌رویتان باشد، خودتان را به بالای این تپه باستانی برسانید.

تپه
حصارک
لوسان